

Gutuna Giza Eskubideen Europako Auzitegiari eta Torturaren aurkako Nazio Batuen Batzordeari

Gurekin zuzenean harremanetan jartzen gara, gehien errespetatzen ditugun pertsonak izanik, Tardofranquismo eta Trantsizioaren garaian Espainiako Estatuko Segurtasun Indar eta Kidegoek, bereziki Brigada Politiko-Soziala, errepresaliatu zituztenak. Frankismoaren diktaduraren errepresio-unitateek, oposataile politikoak eta diktadurak balore eta identitatearen aurkakoak ziren edo beste batzuk, hala nola: gitano jatorriko pertsonak, genero edo sexu aniztasunenak, identitate nazionalak, pobreziaaren egoeran dauden pertsonak, laneko sexu langileak, eta abar, jazarri, atxilotu eta torturatzen zituzten.

50 urte igaro dira diktadore Francisco Franco hil zenetik, eta baita 50 urte ere errepresaliatutako pertsonek eta biktima kolektiboek, giza eskubideen krimenengatik justizia eskatzen jarraitzen dugula. Politika arduradunengana jo dugu, protestak antolatu ditugu, poliziaren artxiboaetara sartza eskatu dugu, eztabaidean parte hartu dugu, ekintzak eta hitzaldiak egin ditugu, gazteekin pedagogia egin dugu, salaketak jarri ditugu, aldaketak eskatu ditugu legeetan, epaitegietan salatu dugu, pelikula eta dokumentalei babesa eman dugu... Erantzuna, aldiz, beti izan da: frankismoaren erakundeek egindako krimenak amnistiatuak izan zirela eta ezin zirela ikertu edo epaitu. Hobe zen iraganari ez ukitzea. Borrokan jarraitu dugu eta pertsona batzuk eskualdeko edo nazioarteko instantziatarra iritsi dira, zuek ordezkatzen dituzuenak bezala. Orain arte, instantzia horiek erantzen diete erreklamazioak berandu datoza, lehenago aurkeztu behar zirela.

Horren aurrean, galdetzen diegu: noiz lehenago? 80ko hamarkadan, torturak sistemati-koki egiten jarraitzen ziren eta polizia kidegoen eta justizia frankistak depuratzeko lanik ez zen egin? 90eko hamarkadan, “isiltasunaren ituna” hautsi zen eta Estatuaren inertziaren aurrean, gerraren eta diktaduraren lehen urteetan gertatutako abusuak berreskuratzeko ahalegina egin genuen? 2000ko hamarkadan, Memoria Historikoaren Lege baten alde borrokatu ginen, eta epailearen bat epaitu zen diktadurako krimenak ikertzeko lehen aldiz prebarikazioa egiteagatik? Gogoratzen dugu 2012ko Auzitegi Gorenaren epaia izan zela, impunitatea blindatu eta justizia egiteko oztopoak ezarri zituena oraindik ere. 2010eko hamarkadan eta aurrerago, kolektibo baten bidez Argentinara joan ginen, giza eskubideen krimenak unibertsaltasunaren printzipioaren arabera ikertu zitzaten. Ikertze-ko saiakera hori garrantzitsua izan zen eta karga sinboliko handia izan zuen, baina oraindik ez da justizia eraginkor bilakatu Estatuaren eragozpenak direla eta.

Eta 2015-2020 bitartean, ez al da berandu? 100 biktimatik gora torturengatik salaketak aurkeztu dituzte Spainia osoko herrietan, eta erantzen bakarra artxibatzea izan da, impunitatea jarraituz?

Orain arte, 2022an Memoria Demokratikoaren Legearen onarpenarekin, lehenengo aldiz, justizia eskatzen egon garen luzean, erantzen bat emateko testuinguru legala dugu,

teorikoki. Horregatik, orain, zure erakundearen aurrean salaketa formala egiten dugun pertsonok, Espanian izapidetzen hasi gara pentsatzen genuelako, azkenean, justizia eta erreparazioa lortuko genuela. Baino epaitegiak beti bezala erantzun dute: atea itxita dago, egitateak preskribatuta daude, eta 1977ko amnistia legeak frankismoaren krimenak ikertza debekatzen du, giza eskubideen krimenak badira ere.

Zer gehiago gertatu behar da? Krimen hauek jasan zituzten pertsona askok ez daude gure artean, hildako dira, epaileek ez dituzte entzun, eta arduradunak ez dira epaituak izan. Guk bizirik jarraitzen dugu eta hemen jarraitzen dugu, erregio eta nazioarteko instantziek Espaniako Estatuak, bere sistema judizialaren bidez, Giza Eskubideen Europako Hitzarmena eta Torturaren aurkako Konbentzia berrestean bere gain hartu zituen betebeharrei iseka egiten jarrai ez dezan eskatuz, 2025ean duintasunaren eta justiziaren balio preskribaezinei iseka egiten jarrai ez dezan.

Errespetuz baina konbikzio osoz, eskatzen dizuegu impunitate hau amaitzea, inoiz ez da berandu justizia egiteko, baina orain izan behar da, bizirik gauden bitartean, eta pertsuikideek oraindik erantzun dezaketen bitartean, egin zituzten ekintza izugarri (eta preskribatugabeak) horiek.

Eskerrik asko zuen arretagatik.

Gutunaren sinatzaileak:

Izen | Atxiloketa-lekua | Atxiloketa-urtea

Agustí Alcoberro Pericay | Vía Laietana 43 | 1975

Alberto Goñi Diez | Comisaría de Pamplona | 1979

Alpe Conceptes Plastificats | Vía Laietana 43 | 1971, 1973

Andoni Bedialauneta Laka | Comisaría de Ondárroa | 1969

Àngel González | Cuartel Portbou, Comisaría de la calle Sant Pau de Barcelona y Via Laietana 43 | 1975

Ángela Gutiérrez Suárez | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1973, 1976

Antoni Serrano i Cortès | Vía Laietana 43 | 1971

Antònia Garcia Benítez | Vía Laietana 43 | 1973

Antonio Ontañón Toca | Comisaría de Santander y Ayuntamiento de Torrelavega | 1968 - 1973

Ascensió Solé | Vía Laietana 43 | 1966

Benito Laíz Castro | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1970

Blanca Serra Puig | Vía Laietana 43, Dirección General de Seguridad de Madrid | 1977, 1980, 1981, 1982

Carles Vallejo | Vía Laietana 43 | 1970

Carles Castellanos Llorens | Vía Laietana 43 | 1977, 1980, 1981, 1982

Carlos Escartín Otín | Vía Laietana 43 | 1975

Carlos Serrano Suárez | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1975

Carlota Falgueras Marsal | Cuartel Guardia Civil Trinidad, Capitanía General y Via Laietana 43 | 1969 i 1973

Carme Travesset Roselló | Vía Laietana 43 | 1974, 1975

Concepción Sánchez Medina | Vía Laietana 43 | 1974

Domènec Martínez | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1976

Domingo Sánz | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1970, 1971

Elia Martínez-Cava Carrasco | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1976

Emilio Penado Serra | Via Laietana 43 y Cuartel Guardia Civil de Cornellà | 1968, 1971, 1974

Evaristo Colomina Climent | Comisaría de Alicante | 1973

Felipe Castell Leceaga | Comisaría de Pamplona | 1980, 1981

Felisa Echegoyen Castanedo | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1974

Francesc Martínez López | Comisaría de Canaletes, Via Laietana 43 | 1978

Francisco Rodríguez Veloso | Comisaría de Ourense y Comisaría de Santiago de Compostela | 1978

Francisco Domingo García Montes | Comisaría Rúa Luis Taboada | 1976

Francisco Javier Maestro Backsbacka | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1971, 1974, 1977

Gabriel Antonio García Ruiz | Cuartel Guardia Civil de Barcelona | 1973
Genoveva Munell | Vía Laietana 43 | 1975
Immaculada Pardo Acosta | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1977, 1978, 1980
Iñaki García Arambarri | Cuarteles de la Guardia Civil de Ondarroa, Bizkaia y Burguete | 1969, 1976
Iñaki Olano Goena | Comisarías de Zaldibia, de Arantzazu y de Toulouse (Gipuzkoa) | 1974, 1976, 1977
Isabel Alonso Dávila | Jefatura Superior de Policía de Andalucía Oriental (Granada) | 1975
Jaume Roures Llop | Vía Laietana 43 | 1969 i 1971
Jesús Rodríguez Barrio | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1972, 1974, 1975
Jesús Vázquez González | Comisaría Rúa Luis Taboada | 1976
Joan Bové Maeztu | Vía Laietana 43 | 1972
Jordi Lozano González | Comisaría de la calle Rocafort (Barcelona) | 1973 i 1977
José Almeda i García | Vía Laietana 43 | 1960, 1964, 1971, 1972, 1977
José Gálvez Miguel | Jefatura Superior de Policía de Valencia | 1971
José Vicente Martínez Barceló | Vía Laietana 43 | 1974, 1975, 1976, 1977
Josep Rizo | Vía Laietana 43 | 1976
Juan Porcel Satoca | Vía Laietana 43 | 1974
Juan Antonio Noriega Gómez | Comisaría de Gordoniz | 1974
Juan José López Hernando | Jefatura Superior de Policía de Valencia | 1971
Julio Pacheco Yepes | Dirección General de Seguridad, Madrid | 1975
Lluís Cabrera Sánchez | Vía Laietana 43 | 1972
Llum Quiñonero Hernández | Comisaría Alicante | 1973, 1980
Lucila Aragó Carrión | Jefaturas Superiores de Policía de Valencia y de Valladolid | 1975, 1978
Luis Suárez-Carreño Lueje | Cuartel Guardia Civil de Erandio y comisaría del Ferrol | 1970, 1973
Manuel Monge González | Jefatura Superior de Policía de Valencia | 1968, 1973
Manuel Sanmartín Pérez | Cuartel Guardia Civil de Padrón y Comisaría Rúa Luis Taboada | 1967
Manuel Reboiras Noia | Dirección General de Seguridad, Madrid | 1975 i 1976
Manuel Blanco Chivite | Vía Laietana 43 | 1970, 1973, 1975
Maria Comellas Doñate | Comisaría de Zaragoza | 1971, 1874
María Sarsa Cebollero | Vía Laietana 43; Comisaría de la calle de Sant Pau, Barcelona | 1975
Maria Àngels Rabadà Nuñez | Jefatura Superior de Policía de Valencia | 1971, 1974
María Carmen Pérez Navarro | Jefatura Provincial de Policía y Hospital de la Virgen de Granada | 1969
María del Carmen Morente Muñoz | Comisaría Rúa Luis Taboada | 1975
María Luz Maset Catalá | Dirección General de Seguridad de Zaragoza | 1977
Maria Pilar Jodra Peso | Vía Laietana 43 | 1975
Maria Teresa Lecha Berges | Vía Laietana 43 | 1977, 1980, 1981, 1983
Maria Teresa Ferran Baltà | Vía Laietana 43 | 1967, 1969, 1971, 1975
Maribel Ferrandiz | Dirección General de Seguridad, Madrid | 1971
Martí Obiols Casanova | Cuartel Guardia Civil de Molins de Rei | 1973
Miguel Ángel Gómez Álvarez | Vía Laietana 43 | 1971 i 1973
Montse Clavé | Vía Laietana 43 | 1962
Montse Milà | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1971
Montserrat Cervera Rodon | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1973
Natividad Camacho García-Moreno | Comisaría de Sant Boi de Llobregat | 1965, 1967, 1968, 1970, 1973
Núria Aleu Sanfeliu | Vía Laietana 43 | 1975
Octavi Montagut Cardona | Cuartel de la Guardia Civil de Mataró | 1980
Pablo Morales Morago | Vía Laietana 43 | 1972
Pablo Mayoral Rueda | Comisaría Guardia Civil y Gobierno Civil de Pamplona - Iruña | 1975
Paqui García Lorite | Vía Laietana 43 | 1971
Patxi Orofino Iturgaiz | Vía Laietana 43 | 1978, 1979
Pepus Ferrandiz | Vía Laietana 43 | 1971
Pere Ros | | 1980
Pilar Rebaque | Cuartel de la Guardia Civil de Mataró | 1970
Ramon Morales Morago | Vía Laietana 43 | 1972
Reyes Barbero Aranda | Dirección General de Seguridad Zaragoza | 1975
Ricard de Vargas Golarons | Comisaría de Terrassa | 1974
Ricardo Zabau Turbidi | Dirección General de Seguridad, Madrid | 1975
Rosa María Fernández Sansa | Comisaría de Terrassa | 1975
Rosa María García Alcón | Dirección General de Seguridad, Madrid | 1975
Telmo Varela Fernández | Cuartel Guardia Civil de Valencia | 1977
Teresa Alabernia | Jefatura Superior de Policía de Valencia | 1969
Tomás F. Ruiz | Comisaría de la calle Luna, DGS de Madrid | 1977
Valeriano Martín Pascual | Cuartel de la Guardia Civil de Patraix | 1973, 1975
Vicent Pérez Ventura | Vía Laietana 43 | 1971
Vicente Carrión Martínez | Comisaría de Indautxu | 1975
Víctor Ligo Hernando | Cuartel Guardia Civil de Lugo, Jefatura Superior de Policía de A Coruña | 1971
Xabier Onaindia Rivera | Comisaría de Indautxu | 1979
Xosé María | Brañas Pérez | Cuartel Guardia Civil de Lugo, Prefectura Superior de Policía de A Coruña | 1975